

УДК 811.111'367.3

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2021-85-12>

ТРАНСПОЗИЦІЯ ТИПІВ РЕЧЕНЬ У РОМАНАХ ШАРЛОТТИ БІНГХЕМ

Гайденко Юлія Олексіївна,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови гуманітарного
спрямування № 3
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
gaydenko.julia@ukr.net
orcid.org/0000-0002-4063-525X*

Мета пропонованого дослідження – розглянути синтактико-стилістичні фігури із транспозицією типів речень, здійснити їхню типологізацію, визначити їхнє кількісне співвідношення та охарактеризувати їхні стилістичні функції у романах Шарлотти Бінгхем.

Методи. У роботі використано загальнонаукові (аналіз та синтез, суцільна вибірка, описовий метод, кількісний аналіз) і власне лінгвістичні методи. Дефініційний аналіз – для уточнення лінгвістичних термінів та понять, окреслених темою дослідження; словотвірний аналіз – для встановлення словотвірних структур відповідно до способів словотвору; стилістичний аналіз – для вивчення синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень, з'ясування їхнього стилістичного забарвлення в аналізованих комунікативних ситуаціях.

Результати. Дослідження присвячено вивченню синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень у романах Шарлотти Бінгхем. Визначено, що транспозиція типів речень – це використання синтаксичних структур у невласливих їм логіко-предметних значеннях та з додатковими конотаціями. Синтактико-стилістичні фігури з транспозицією типів речень поділено на три групи: із переосмисленням розповідного (I група), запитального (II група) та заперечного (III група) речень. Встановлено, що у романах Шарлотти Бінгхем превають фігури першої групи (48,8%). Розкрито, що вони використовуються у діалогічному мовленні персонажів як маркер розмовного стилю. З'ясовано, що фігури другої групи вживаються авторкою дещо рідше (41,3%), передусім позначаючи ведення персонажем внутрішнього діалогу. Розкрито, що третя група фігур є найменш численною (9,9%) і використовується насамперед задля послаблення позитивних якостей позначуваного.

Висновки. У романах Шарлотти Бінгхем представлено всі різновиди синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень. З-поміж них найбільш поширеними є фігури з переосмисленням розповідного (48,8%) та запитального (41,3%) речень. Група фігур із переосмисленням заперечного речення є найменш репрезентативною (9,9%).

Ключові слова: заперечне речення, запитальне речення, переосмислення, розповідне речення, синтактико-стилістичні фігури.

TRANSPOSITION OF SYNTACTIC STRUCTURES IN THE NOVELS BY CHARLOTTE BINGHAM

Haidenko Yullia Oleksiivna,
*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of the English Language
of Humanities Orientation No. 3
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
gaydenko.julia@ukr.net
orcid.org/0000-0002-4063-525X*

Purpose. The purpose of the current article is to describe syntactic stylistic figures based on the transposition of syntactic structures. The above-mentioned figures are classified, their percentage ratio and stylistic functions in the novels by Charlotte Bingham are outlined.

Methods. The current study uses a combination of general scientific (analysis-synthesis method, continuous sampling method, descriptive method, quantitative analysis) and linguistic methods. The definitional analysis is used to clarify linguistic terms and notions specified by the research topic. The word-formation analysis is used to single out word-formation patterns of the analysed language units. The stylistic analysis is used to research into syntactic stylistic figures based on the transposition of syntactic structures and study their stylistic colouring in certain communicative situations.

Results. The article presents a study of syntactic stylistic figures based on the transposition of syntactic structures in the novels by Charlotte Bingham. The term “transposition of syntactic structures” has been defined as transposition of the sentence model in the context that results in the unexpected turn in the logical meaning and additional connotations. Syntactic stylistic figures based on the transposition of syntactic structures have been classified into three groups: quasi-declarative, quasi-interrogative and quasi-negative sentences. It has been researched that in the novels by Charlotte Bingham transposition of syntactic structures is chiefly represented by quasi-affirmative sentences (48.8%). It has been revealed that quasi-declarative sentences are used in dialogues to mark colloquial speech. It has been ascertained that the transposition of interrogative sentences is less frequent (41.3%) and is mainly used to refer to the character's self-talk. It has been substantiated that quasi-negative sentences are infrequent (9.9%) and are chiefly used to weaken the positive qualities of the denoted reality.

Conclusions. The novels by Charlotte Bingham contain all types of syntactic stylistic figures based on the transposition of syntactic structures. The above-mentioned figures are chiefly represented by the transposition of declarative (48.8%) and interrogative (41.3%) sentences. Quasi-negative sentences are infrequent (9.9%).

Key words: declarative sentence, interrogative sentence, negative sentence, reevaluation, syntactic stylistic figures.

1. Вступ

Загальна стилістична значущість художнього твору на рівні синтаксису спирається на чергування стилістично маркованих і нейтральних конструкцій, які, взаємодіючи, стоять на різних осях бінарної опозиції. Чільне місце серед стилістично маркованих синтагм посідають синтактико-стилістичні фігури із транспозицією типів речень, тобто стилістично марковані варіанти стилістично нейтральних конструкцій, котрі набули виразності через певні синтаксичні трансформації. Утворені в результаті свідомих, цілеспрямованих естетичних пошуків автора художнього твору, вони виконують низку стилістичних функцій, слугують досягненню стилістичного ефекту та створюють певний психологічний настрій читача.

Комплексним дослідженням синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень присвячено роботи таких мовознавців, як: І.В. Арнольд (Арнольд, 2016), М.П. Брандес (Брандес, 1990), В.А. Кухаренко (Кухаренко, 2016), О.М. Мороховський (Мороховский, 1991), Ю.М. Скребнев (Скребнев, 2003) та ін. Зазначена проблема не втрачає актуальності в мовознавчих студіях сьогодення, тому різні її аспекти з перспектив стилістики і прагматики висвітлено у низці наукових праць. Зокрема, розвідки Н.М. Костусяк (Костусяк, 2013), С.В. Харченко (Харченко, 2012), О.Л. Шевченко (Шевченко, 2017) присвячено розгляду транспозиції розповідного речення, Т.О. Вакуленко (Вакуленко, 2018), Л.Я. Кіт (Кіт, 2015), Н.В. Руденко (Руденко, 2016) – запитального, К.В. Жуковської (Жуковська, 2011), Н.М. Петровської та Л.Й. Семенюк (Петровська, Семенюк, 2012) – заперечного. Актуальними в контексті зазначеної тематики є роботи З.Р. Батринчук (Батринчук, 2018), яка розглядає реалізацію найбільш поширених транспозиційних структур в англомовних епістолярних романах ХХІ століття, В.І. Куковської (Куковська, 2015), котра досліджує транспозицію запитальних речень як один із засобів забезпечення успішності текстів сучасних американських захисних промов, А.В. Суханової (Суханова, 2019), яка встановлює характерні для англомовних новел ХІХ–ХХ століть транспозиційні структури і роз’яснює закономірності їхнього функціонування. Проте, незважаючи на наявність лінгвістичних досліджень, присвячених синтактико-стилістичним фігурам із транспозицією типів речень, їхня репрезентація у романах англомовної авторки-сучасниці Шарлотти Бінгхем досі не вивчалась ані вітчизняними, ані зарубіжними мовознавцями.

Мета статті – розглянути синтактико-стилістичні фігури із транспозицією типів речень, здійснити їхню типологізацію, визначити їхнє кількісне співвідношення та охарактеризувати їхні стилістичні функції у романах Шарлотти Бінгхем.

Матеріалом дослідження слугували 2280 синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень, дібрані методом суцільної вибірки з 10 романів Шарлотти Бінгхем: “In Sunshine or in Shadow” (Bingham, 1991), “Stardust” (Bingham, 1993), “Change of Heart” (Bingham, 1994), “Grand Affair” (Bingham, 1997), “The Kissing Garden” (Bingham, 1999), “Distant Music” (Bingham, 2002), “Magic Hour” (Bingham, 2005), “Out of the Blue” (Bingham, 2006), “The White Marriage” (Bingham, 2007), “The Daisy Club” (Bingham, 2009).

2. Транспозиційні структури в романах Шарлотти Бінгхем

Транспозиція типів речень – це використання синтаксичних структур у невластивих їм логіко-предметних значеннях та з додатковими конотаціями. Останні формуються через порушення синтаксичного функціоналу речення, тобто його використання у завідомо невластивій синтаксичній ролі, яке призводить до утворення особливого модального або емоційного значення, експресивності чи стилістичного забарвлення (Арнольд, 2016: 182). Основою транспозиції типів речень виступає притаманна граматичним формам багатозначність та поліфункційність. Використання однієї структури замість іншої дозволяє передавати найтонші смислові, емоційні нюанси думки й виконувати різні стилістичні функції (Брандес, 1990: 109), перетворюючи відхилення такого типу на стилістично релевантні.

Продуктивними у контексті нашого дослідження є класифікації І.В. Арнольд та Ю.М. Скребнева, ґрунтуючись на яких ми виділяємо такі типи переосмислення синтаксичних структур, як: транспозиція розповідного, запитального та заперечного речень (Арнольд, 2016: 181–194; Скребнев, 2003: 91–93). Їхнє відсоткове співвідношення у романах Шарлотти Бінгхем зображено на рис. 1.

3. Транспозиція розповідного речення в романах Шарлотти Бінгхем

Транспозиція розповідного речення (1112 одиниць; 48,8%) – це перехід розповідного речення у статус запитання. Запитальні конструкції такого типу є результатом подвійної інверсії, утворюючись моделлю «прямий порядок слів → граматична інверсія → прямий порядок слів» (Кухаренко, 2016: 43). Такий тип синтаксичних транспозиційних структур є характерною особливістю розмовного мовлення, тому у романах Шарлотти Бінгхем він використовується у діалогічному мовленні персонажів для функційно-стильової орієнтації читача. При цьому декодування переосмисленого граматичного значення, закладеного у синтаксичну структуру, відбувається з урахуванням ситуативного контексту та на основі фонових знань читача про узуально закріплені стверджувально-запитальні речення розмовного типу, які в мовленні набувають особливого інтонаційного оформлення: “*I suppose it is quite necessary for you to go to the Court today?*” (Bingham, 2009: 16). При цьому перехід розповідного речення в запитальне може пунктуаційно не позначатися: “*I was wondering if you could stop there. Because I don't quite follow*” (Bingham, 2006: 66) (Could you stop there? – тут і далі роз’яснення наше – Ю.Г.).

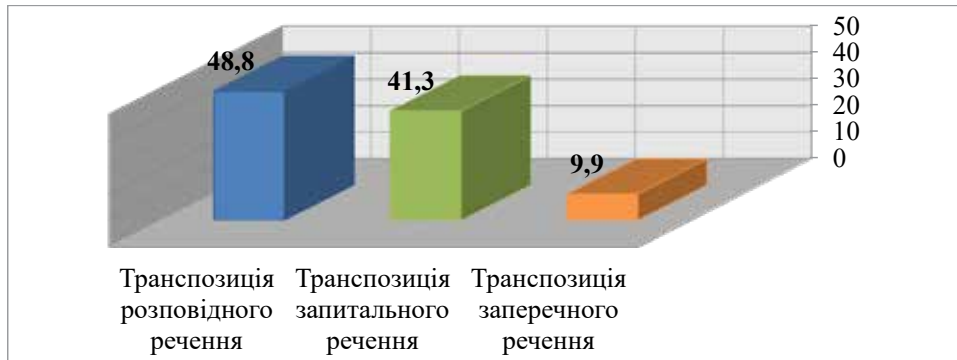

Рис. 1. Відсоткові показники синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень у романах Шарлотти Бінгхем (загальна кількість одиниць – 2280, 100%)

4. Транспозиція запитального речення в романах Шарлотти Бінгхем

Транспозиція запитального речення (940 одиниць; 41,3%) – це переосмислення його граматичного значення, яке відбувається за двома моделями: 1) «запитальне речення → емфатичне ствердження (риторичне запитання)»; 2) «запитальне → спонукальне/окличне речення» (Арнольд, 2016: 183–186). Вихідним пунктом у всіх випадках є запитальне речення, яке переходить у розряд стверджувального, спонукального чи окличного.

Модель «запитальне → стверджувальне речення». Найбільш дослідженою формою транспозиційних запитальних структур вважають риторичне запитання, тобто стверджувальне або заперечне судження, оформлене у вигляді запитального речення (Скребнев, 2003: 91–92). Риторичне запитання не передбачає відповіді, а використовується задля вираження емоцій мовця, привернення уваги адресатів. У романах Шарлотти Бінгхем риторичні запитання, наявні у різних композиційно-мовленнєвих формах і діалогічному мовленні персонажів, виконують різні функції. У діалогічному мовленні – емоційну, вказуючи на роздуми мовця або слугуючи засобом невираженого мовними засобами зворотного зв'язку: *“Oh dear, look, it's started to rain, would you believe? And not just rain, hail too. That will be no fun to ride in for either of you”* (Bingham, 2002: 266); *“Well, I am sure, Miss Chantry does have a mind, Mr Chantry, but we are here to talk about emotion, and while you say you find this situation ludicrous, I myself find it enchanting. Two people who could, when all is said and done, be perfect for each other – what could be sweeter?”* (Bingham, 2007: 158).

Звернення до читача, яке закладено у самому значенні синтаксичної категорії запитання, перетворює емфатичне ствердження (риторичне запитання) на засіб підсилення виразності, поживляє й урізноманітнює монологічне мовлення. У досліджуваних творах риторичні запитання є стилістично маркованим засобом ведення внутрішнього діалогу персонажа, який, апелюючи до самого себе, розмірковує над обставинами, що склалися: *“So if Miss Smith, as Freddie had now dubbed his anonymous obsession, never even ventured out into her beautiful garden, how best then to stage an encounter? Or indeed how possibly?”* (Bingham, 1994: 35).

У романах Шарлотти Бінгхем внутрішній діалог позначає також синтаксична структура, яку І.В. Арнольд називає наближеною формою риторичного запитання, тобто запитання, яке супроводжується відповіддю, залучаючи читача до роздумів персонажа чи оповідача та змушуючи його виступати активним учасником їхніх переживань (Арнольд, 2016: 185). Наприклад: *“No, their lives were about to change for ever and ever, but would they, Elsie suddenly started to wonder, become any happier? Surely that would not be possible, because the truth was that since the play had opened they had all become as one in their joy at its success”* (Bingham, 2002: 419).

Модель «запитальне → окличне речення». Транспозиція запитання може проходити на осі координат, кінцевою точкою якої виступає окличне речення (Скребнев, 2003: 93). У романах Шарлотти Бінгхем приклади вживання таких переосмислених структур поодинокі: *“If he had turned up they'd have probably thrown rotten eggs at him anyway”*. – *“What a perfectly dreadful thing to say!”* (Bingham, 1999: 406). Причому здебільшого вони лише частково відповідають вимогам до запитальних речень, маніфестуючи прямий порядок слів у разі наявного запитального слова та знаку оклику: *“As Randy remarked to customers who commented on his shop, ‘It's not until you step inside that you get the picture.’ And what a picture it was!”* (Bingham, 2007: 254).

Модель «запитальне → спонукальне речення». Зазначена форма позначає перехід від ввічливої форми прохання, інкорпорованої у корпус запитального речення, до форми наказового способу, втіленої у спонукальному (Арнольд, 2016: 186): *He turned to the waiter. “More champagne, please”* (Bingham, 2009: 179) (замість “Will you bring us some champagne, please?”).

У романах авторки спостерігається транспозиція значення синтаксичної структури за подібною моделлю, кінцевим пунктом якої є оклично-спонукальне речення, котре виконує дві функції. По-перше, позначає перехід від ввічливої форми прохання до форми наказового способу: *Then there would be a knock on the door and the call boy's call. “Five minutes, please, Miss Laurence! Five minutes please!”* (Bingham, 1993: 178). По-друге, відображає емоційний стан, зокрема роздратування, мовця: *With increasing fury Leandra realised that the taxi driver was taking the longest route to her flat. “Stop here, please!” she called to him, but not because of his silly cheating ways* (Bingham, 2007: 404).

5. Транспозиція заперечного речення в романах Шарлотти Бінгхем

Транспозиція заперечного речення (228 одиниць; 9,9%) – це перехід синтаксичної структури з формально вираженими показниками заперечення до розряду стверджувальних. Результатом такої транспозиції є літота: структурний різновид мейозису (а не окремиї троп), що виступає прийомом вираження «применшення» якісної ознаки шляхом її повного або часткового заперечення (Брандес, 1990: 140). Вона полягає у запереченні протилежного, що зумовлює її специфічну семантико-синтаксичну будову, пов'язану з експлікацією стверджувального значення через подвійне заперечення.

Подвійне заперечення в англійській мові може виражатися по-різному. По-перше, внутрішньослівно, моделлю „prefix_{Negative} + prefix_{Negative} + stem”, тобто шляхом додавання до основи двох заперечних префіксів (наприклад: *unillegal*) (Скребнев, 2003: 106). Така модель творення літоти для Шарлотти Бінгхем не властива. По-друге, у поза- й внутрішньослівно експліцитний спосіб, моделлю „particle_{Not} + prefix_{Negative} + stem”, тобто через використання заперечної частки *not* перед словом, яке включає заперечний префікс: “*Jean was enjoying life at the Hall. Somehow, within the courtyard atmosphere of the stables, there had grown up a camaraderie not unlike that she had known when she was growing up cheek by jowl with Dan Short and the rest*” (Bingham, 2009: 312). Також авторкою використовується синтагма з подвійним запереченням „N+to be+nothing if not+Adj”, яка, з огляду на формальні та семантичні характеристики, становить структурний різновид зазначених вище побудов: *Pippa was nothing if not persistent* (Bingham, 1993: 322). По-третє, поза- й внутрішньослівно імпліцитно, моделлю „particle_{Not} + word_{Negative}”, тобто через використання заперечної частки *not* перед словом, яке має заперечне значення (Мороховский, 1991: 165): “*So don't say nothing, please*” (Bingham, 1994: 343).

Використання подвійного заперечення у романах Шарлотти Бінгхем зумовлюється безліччю стилістичних і стильових цілей: літота може виражати певні комунікативні й когнітивні стратегії авторки, виконуючи експресивну, емоційну, оцінну функції, маркувати просторічні форми тощо, проте основною метою її використання є послаблення позитивної характеристики предмета мовлення. Так, формально літотна конструкція має стверджувальне значення, однак воно послаблюється подвійним запереченням, що його утворює і, з лінгвістичної точки зору, є слабшим від стверджувального значення звичайної синтаксичної структури. Крім цього, подвійне заперечення, що утворює структурно-змістову основу літоти має специфічний семантичний ефект: призводить до послаблення позитивної оцінки, вказуючи на наявність (незначної кількості) негативних якостей. З огляду на зазначене вище, у романах Шарлотти Бінгхем структури типу «літота» використовуються для зумисного виділення недоліків позначуваного: “*It has always been my fantasy, to turn a sitting room into a bar, but to have one in the corner of the room is next best really, and not bad, not bad at all*” (Bingham, 2002: 178).

Експресивний потенціал конструкцій із подвійним запереченням спирається на принцип частотності їхнього використання: вони трапляються в тексті набагато рідше ніж стверджувальні, тому їхня поява є особливо інформативною (Арнольд, 2016: 190). При цьому такі синтаксичні побудови спонукають переосмислити подвійне заперечення, експресивно виділяючи необхідну ознаку предмета. Звідси літота як стилістична фігура синтаксису завжди апелює до категорії прагматики: речення з наявним у ньому подвійним запереченням не можна вважати повністю завершеним у смислово-плані, тому що адресат свідомо «змушує» адресанта домислювати сказане, що засвідчується романами Шарлотти Бінгхем: “*But as they were all soon to discover, there was no such thing as a nobody in St Elcombe*” (Bingham, 1997: 22).

6. Висновки

Досліджувані романи Шарлотти Бінгхем налічують 2280 синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень. З-поміж зазначених фігур авторці притаманне переосмислення насамперед розповідного (1112 одиниць; 48,8%) та запитального (940 одиниць; 41,3%) за моделями «розповідне → запитальне» та «запитальне → стверджувальне» відповідно, а модель «заперечне → стверджувальне» у творчості письменниці є найменш репрезентативною (228 одиниць; 9,9%). Транспозиція розповідного речення використовується авторкою як маркер розмовного стилю загалом та фамільярно-розмовного мовлення зокрема. Транспозиція запитального речення вживається насамперед у монологічному мовленні, вказуючи на ведення персонажем внутрішнього діалогу. Транспозиція заперечного речення послаблює позитивні якості позначуваного, вказуючи на певні його недоліки.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні синтактико-стилістичних фігур із транспозицією типів речень у текстах інших англомовних авторів у межах жанру роману, а також інших жанрів художньої прози не тільки англомовних авторів, але й письменників усього германського ареалу.

Література:

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык. 13-е изд. Москва : Флинта : Наука, 2016. 384 с.
2. Батринчук З.Р. Експресивність сучасного англомовного епістолярного дискурсу: синтаксичні та параграфемні засоби (на матеріалі епістолярних романів ХХІ століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівці, 2018. 20 с.
3. Брандес М. П. Стилистика немецкого языка. 2-е изд. Москва : Высшая школа, 1990. 320 с.
4. Вакуленко Т.О. Синхронна прагматична багатозначність питальних речень фразеологізованої структури (на матеріалі сучасної англійської мови). *Science and Education a New Dimension. Philology*. № VI (50). Issue 167. 2018. С. 49–52.

5. Жуковська К.В. Літота в стилістиці та риторичі. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. № 20. Острого, 2011. С. 73–80.
6. Кіт Л.Я. Вторинні функції питань: причини появи та розвитку. *Актуальні питання сучасних теоретичних і прикладних мовознавчих досліджень*. Львів : НУ «ЛП», 2015. С. 116–119.
7. Костусьяк Н.М. Функційно-комунікативні ознаки стверджувальної/заперечної модальності. *Studia Ucrainica Varsoviensia I*. Warszawa, 2013. С. 133–141.
8. Куковська В.І. Комунікативно-синтаксичні засоби забезпечення успішності сучасної американської захисної промови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівці, 2016. 20 с.
9. Кухаренко В.А. Практикум по стилістиці англійського мови. Москва : Флінта : Наука, 2016. 184 с.
10. Петровська Н.М., Семенюк Л.Й. Особливості функціонування гіперболи і мейозису та їх переклад у текстах різних стилів. *Нова філологія*. № 52. 2012. С. 148–152.
11. Руденко Н.В. Нетипові питальні речення як інструмент психолінгвістичної маніпуляції в англійській мові. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2016. № 11–12. С. 208–212.
12. Скребнев Ю.М. Основы стилістики англійського мови. 2-е изд. Москва : Астрель, 2003. 221 с.
13. Стилiстика англійського мови. / А.Н. Мороховський, О.П. Вороб'єва, Н.И. Лихошерст, З.В. Тимошенко. Київ : «Вища школа», 1991. 241 с.
14. Сухова А.В. Стилiстичні прийоми синтаксису англiомовної новели. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологія». № 8(76). Острого, 2019. С. 87–90.
15. Харченко С.В. Неспонукальні речення зі значенням спонукальної модальності. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. № 25. Київ, 2012. С. 186–195.
16. Шевченко О.Л. Прагматична варіативність мовних одиниць у сучасній англійській мові. Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ. Київ : КНЕУ, 2017. С. 104–109.
17. Bingham C. *Change of Heart*. London : Bantam Books, 1994. 469 p.
18. Bingham C. *Distant Music*. London : Bantam Books, 2002. 576 p.
19. Bingham C. *Grand Affair*. London : Bantam Books, 1997. 480 p.
20. Bingham C. *In Sunshine or in Shadow*. London : Bantam Books. 1991. 576 p.
21. Bingham C. *Magic Hour*. London : Bantam Books, 2005. 416 p.
22. Bingham C. *Out of the Blue*. London : Bantam Books, 2006. 448 p.
23. Bingham C. *Stardust*. London : Bantam Books, 1993. 576 p.
24. Bingham C. *The Daisy Club*. London : Bantam Books, 2009. 480 p.
25. Bingham C. *The Kissing Garden*. London : Bantam Books, 1999. 624 p.
26. Bingham C. *The White Marriage*. London : Bantam Books, 2007. 480 p.

References:

1. Arnol'd, I.V. (2016). *Stilistika. Sovremennyj anglijskij yazyk* [Stylistics. Modern English]. 13th ed. Moscow: Flinta: Nauka. 384 p. [in Russian].
2. Batrynychuk, Z.R. (2018). *Ekspresyvnist' suchasnogo angломovnogo epistol'arnogo dyskursu: syntaksychni ta paragrafemni zasoby (na materialy epistol'arnykh romaniv XXI stolittya)* [Expressiveness of the modern English epistolary discourse: syntactic and paragraphemic means (based on the English epistolary novels of the XXI century)] (Extended abstract of doctoral dissertation). Chernivtsi. 20 p. [in Ukrainian].
3. Brandes, M.P. (1990). *Stilistika nemeckogo jazyka* [Stylistics of the German language]. 2nd ed. Moscow: Vysshaya shkola. 320 p. [in Russian].
4. Vakulenko, T.A. (2018). *Synhronna pragmatychna bagatoznachnist' pytalnykh rechen' frazeologizovanoyi struktury' (na materialy suchasnoyi anglijs'koyi movy')* [Synchronous pragmatic polysemy of interrogative sentences of phraseological structure (in modern English)]. *Science and Education a New Dimension. Philology*. VI (50). Issue 167. P. 49–52 [in Ukrainian].
5. Zhukovs'ka, K.V. (2011). *Litota v stylistyky ta rytorycy* [Litotes in Stylistics and Rhetoric] *Naukovi zapysky'. Seriya "Filologichna"*. No. 20. Ostrog, 2011. P. 73–80 [in Ukrainian].
6. Kit, L.Ya. (2015). *Vtorynni funkciyi pytan': prychny poyavy ta rozvytku* [Secondary functions of questions: reasons for formation and existence]. *Aktual'ni pytannya suchasnykh teoretychnykh i prykladnykh movoznavchykh doslidzhen'*. Lviv: NU "LP". P. 116–119 [in Ukrainian].
7. Kostusyak, N.M. (2013). *Funkcijno-komunikatyvni oznaky stverdzhivalnoyi /zaperechnoyi modalnosti* [Functional and communicative features of affirmative/negative modality]. *Studia Ucrainica Varsoviensia I*. Warsaw. P. 133–141 [in Ukrainian].
8. Kukovska, V.I. (2016). *Komunikatyvno-syntaksychni zasoby zabezpechennya uspishnosti suchasnoyi amerykans'koyi zahysnoyi promovy* [Communicative and syntactic means of the modern American closing argument efficiency] (Extended abstract of doctoral dissertation). Chernivtsi. 23 p. [in Ukrainian].
9. Kukharenko, V.A. (2016). *Praktikum po stilistike anglijskogo yazyka* [Seminars in stylistics]. Moscow: Flinta: Nauka. 184 p. [in English].

10. Petrovska, N.M., Semeniuk, L.Y. (2012). Osoblyvosti funkcionuvannya giperboly i mejozysu ta yih pereklad u tekstah riznyh styliv [The peculiarities of functioning of hyperbole and meiosis and their translation in texts belonging to different styles]. *Nova filologiya*. No. 52. P. 148–152 [in Ukrainian].
11. Rudenko, N.V. (2016). Netypovi pytal'ni rechennya yak instrument psiholinguistichnoyi manipulyaciyi v anglijskij movi [Nontypical interrogative sentences as a tool of psycholinguistic manipulation in English]. *Aktual'ni problemy romano-germans'koyi filologiyi ta prykladnoyi lingvistyky*. Chernivtsi: Vydavnychyj dim “Rodovid”. No. 11–12. P. 208–212 [in Ukrainian].
12. Morohovskij, A.N., Vorob'yova, O.P., Lihosherst, N.I., & Timoshenko, Z.V. (1991). Stilistika anglijskogo yazyka [Stylistics of the English language]. Kyiv: “Vishcha shkola”. 241 p. [in Russian].
13. Skrebnev, Yu.M. (2003). Osnovy stilistiki anglijskogo yazyka [Fundamentals of English Stylistics]. 2nd ed. Moscow: Astrel'. 221 p. [in English].
14. Sukhova, A.V. (2019). Stylistychni pryjomy syntaksysu anglo-movnoyi novely [Syntactical stylistic devices of the English-language short story]. *Naukovi zapysky Nacionalnogo universytetu “Ostroz'ka akademiya”*. Seriya “Filologiya”. Ostrog. No. 8(76). 2019. P. 87–90 [in Ukrainian].
15. Kharchenko, S.V. (2012). Nesponukal'ni rechennya zi znachennyam sponukal'noyi modal'nosti [Non-imperative sentences with imperative modality meaning]. *Gumanitarna osvita u tehnichnyh vyshhyh navchal'nyh zakladah*. No. 25. Kyiv. P. 186–195 [in Ukrainian].
16. Shevchenko, O.L. (2017). Pragmatychna variatyvnist' movnyh odynycz u suchasnij anglijs'kij movi [Pragmatic variability of language units in modern English]. *Strategiyi mizhkul'turnoyi komunikaciyi v movnij osviti suchasnogo VNZ*. Kyiv: KNEU. P. 104–109 [in Ukrainian].
17. Bingham, C. (1994). *Change of Heart*. London: Bantam Books. 469 p. [in English].
18. Bingham, C. (2002). *Distant Music*. London: Bantam Books. 576 p. [in English].
19. Bingham, C. (1997). *Grand Affair*. London: Bantam Books. 480 p. [in English].
20. Bingham, C. (1991). In *Sunshine or in Shadow*. London: Bantam Books. 576 p. [in English].
21. Bingham, C. (2005). *Magic Hour*. London: Bantam Books. 416 p. [in English].
22. Bingham, C. (2006). *Out of the Blue*. London: Bantam Books. 448 p. [in English].
23. Bingham, C. (1993). *Stardust*. London: Bantam Books. 576 p. [in English].
24. Bingham, C. (2009). *The Daisy Club*. London: Bantam Books. 480 p. [in English].
25. Bingham, C. (1999). *The Kissing Garden*. London: Bantam Books. 624 p. [in English].
26. Bingham, C. (2007). *The White Marriage*. London: Bantam Books. 480 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 20.01.2021
The article was received 20 January 2021